

Makt, kön och diskurser

En etnografisk studie om elevers aktörsskap och positioneringar i undervisningen

Denna studie handlar om elevers aktörsskap och positioneringar för att påverka i undervisningen, med inriktning mot dess form och innehåll. Av intresse är således vad eleverna försöker påverka och i synnerhet hur de påverkar i undervisningen. Jag undersöker hur kön och etnicitet kommer till uttryck i görandet av detta. Det är själva processerna som står i fokus i denna avhandling. För att ta reda på hur detta går till har jag gjort en etnografisk studie med fältobservationer under ett läsår och intervjuer med rektorer, lärare och elever i två klasser på två olika gymnasieskolor. Jag har följt klasserna i samhällskunskap respektive i svenska.

Resultaten visar att de två skolorna inte har ett utarbetat system för elevernas påverkan i undervisningen. Det betyder att eleverna (och även lärarna) får finna sina egna vägar för detta. På båda skolorna bjuder lärarna in eleverna till påverkan genom att ställa frågor rätt ut i klasserna. De elever som förmår att positionera sig utifrån dessa villkor får därigenom gehör för sina önskemål. Framför allt på den ena skolan är individuell påverkan vanlig och ett resultat i relation till detta är att elevernas individuella relation till läraren blir mycket viktig. Ett centralt resultat visar att elevernas informella relationer med sina klasskamrater är av stor betydelse för påverkan. Detta görs genom olika strategier där eleverna ofta samarbetar i olika gruppkonstellationer, vilket innebär att de elever som är snabba och skickliga på att formera sig tillskansar sig maktpositioner. I dessa informella relationer är görandet av kön, olika feminiteter och maskuliniteter, centralt då eleverna påverkar i undervisningen. Ofta är dessa samarbeten enkönade. Däremot, så gott som lyser frånvaron av elevernas påverkan i undervisningen utifrån olika etniska positioner. Resultaten visar även att påverkan genom kön, likväl som frånvaron av påverkan utifrån etniska positioner i hög grad samspelar med de lokala villkoren och diskurserna på respektive skola.

Kristina Lanå är utbildad gymnasielärare i svenska, historia och engelska. Hennes forskningsintresse är skola, utbildning, makt, kön och etnicitet. Hon är verksam inom lärarutbildningen vid Centrum för de humanistiska ämnena didaktik, Stockholms universitet.

ISBN 978-91-7346-837-4 (tryckt)
ISBN 978-91-7346-838-1 (pdf)
ISSN 0436-1121

Kristina Lanå

MAKT, KÖN OCH DISKURSER

Makt, kön och diskurser

En etnografisk studie om elevers aktörsskap och positioneringar i undervisningen

Kristina Lanå

GÖTEBORGS UNIVERSITET
ACTA UNIVERSITATIS GOTHOBURGENSIS